

Arad, 4 Mai 1930.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂSCĂ-CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

No. 2826—930.

GRIGORIE,

din mila lui Dumnezeu episcop al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai adunării noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierească:

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de Duminecă, 18 Maiu a. c. la orele 9 dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în Catedrala Episcopiei și apoi va avea loc deschiderea adunării în sala festivă a Academiei Teologice:

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. deputați spre știre și orientare.

Arad, la 3 Maiu 1930.

Al tuturor binevoitor

† Grigorie
Episcopul Aradului

NOTĂ: Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Adunării eparhiale din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați, că nici un concediu nu se acordă fără de cuvenita motivare, urmând a se proceda în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Congresul „Astrei”

Conform programului anunțat congresul cultural al Asociațiunii s'a început în 24 April a. c. cu serviciul divin oficiat în biserica catedrală din Sibiu la 9 a. m.

În *catedrala* ortodoxă serviciul divin a fost oficiat de P. S. Sa arhiereul *Vasile*, asistat de preoțimea catedralei.

Au luat parte I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, Președintele „Astrei” *Vasile Goldiș* împreună cu membrii comitetului central, General Dr. Moga prefectul jud. Sibiu, D-na Sabina Cantacuzino reprezentanta Universității libere, Dl. Dr. T. Botiș rectorul Acad. teologice din Arad, Dl. Stellan Popescu directorul „Universului”, Dnii prof. universitari Mihail Dragomirescu, Simion Mehedinți și G. Adamescu precum și un însemnat număr de delegați din provincie.

După terminarea serviciului divin întreaga asistență se îndreaptă către localul Prefecturii județene în a cărei sală se țin ședințele.

La ora 10^{1/4}, dl Președinte *Vasile Goldiș* ocupând locul presidial și având în dreapta pe I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* și Dr. G. Preda vicepreședinte, iar în stânga, vicepreședintele Octavian Russu și Canonicele Ștefan Roșianu reprezentantul Mitropoliei din Blaj, anunță mai întâi dureroasa știre despre marea nenorocire întâmplată în comuna Costești, unde peste 100 persoane au căzut pradă incendiului mistuitor; roagă pe Dumnezeu să ne ferească de astfel de catastrofe și spune, că membrii comitetului central au contribuit la colecta deschisă cu suma de 10.000 Lei.

Citește apoi importantul discurs de deschidere, ascultat de numeroasa asistență cu toată atențiunea, pe care-l publicăm în întregime:

Hristos a înviat!

Nu am pregătit de astădată, pentru întâmpinarea Dvoastră, un discurs cum să zice „festiv”. Fiindcă nu v'am poftit la un festival, la părăzi, ci la o muncă migăloasă, poate chiar obositoare. Voiu numai să precizez încă odată ideea în numele căreia am îndrăznit să vă cerem considerabila jertfă a deplasării dvoastră aci și să desenez în contururi mari înțelesul propriu al acestei întruniri, programul de muncă și ordinea ce vom observa la desfășurarea ei.

Congresele anuale ale Astrei, adunările generale cum le zicem noi, sânt mai vârtos de ordin administrativ, dări de seamă, cenzuri de gestiuni, alegeri, hotărâri șematice, aproape simple formule repetate an de an, însoțite de discursuri festive, saluturi împrumutate, banchete cu interminabile toasturi, bal, concert ori teatru, ședințe forțate ale secțiunilor literare și științifice, poreclite și ele „festive”, cu public obosit, benchetuit, plictisit. Ca intermitență, în curs de 2—3 ore, într-o singură ședință, se încearcă discutarea fără nici o pregătire a celor mai variate și importante probleme, foarte adesea de către oameni cu desăvârșire absenți dela orice serioase preocupări culturale, științifice ori literare. Apoi ca lumea să scape de toate acestea obositoare inutilități, în graba mare se iau hotărâri, cari ulterior se dovedesc a fi ori inexecutabile, ori perimate, ori chiar deadreptul păgubitoare adevăratelor interese ale Asociațiunii.

Descurajat de repetiția acestui straniu tablou la adunarea generală dela Turda, în toamna anului trecut, am propus să se convoace, într'un timp oarecare, la consfătuire, președinții și câțiva delegați ai tuturor despărțămintelor noastre județene, cari să revizuiască situațiunea Asociațiunii acum după 10 ani dela unire, în statul român, să-l definească rostul, să-l deseneze problema principală de rezolvit, să-l găsească cea mai potrivită organizare în acest scop. Să chibzuiască mijloacele realizării, să determine categoriile funcționale ale societății românești, cari vor sluji ca suport al executării tuturor celor trebuitoare spre apropierea progresivă a idealului fixat și mai *presus de toate să deștepte interesul marelui public pentru acest vechi așezământ cultural al Ardealului, acum al României întregite.*

Propunerea mea a fost primită.

Încă din toamna anului trecut am început preparative pentru executarea hotărârii. N'a fost zi, în care să nu mă fi gândit la problema aceasta. Contemplând neîncetat asupra ei, m'am convins, că o simplă consfătuire a președinților dela despărțămintele noastre centrale județene, nu va rezolvi problema. Președinții aceștia sânt oameni de treabă, frunțași ai societății, suflete idealiste, cari cei mai mulți aduc apreciable jertfe pentru Asociațiune, fără

nici un interes de ordin personal, dar nu le putem atribui căderea să se pronunțe în competență asupra tuturor chestiunilor, cari se impun. Apoi sânt ei înșiși încadrați în organismul actual al Astrei. Câtă vreme noi avem nevoie de competențele consacrate asupra tuturor problemelor, *avem nevoie de publicitatea țării, fiind vorba de o înjghebare, care vrea să fie a țării, să slujească țara, să o vrea țara și să o susțină țara.*

M'am hotărât atunci să prilejuiesc o întrunire a tuturor adevăraților reprezentanți culturali ai țării și să chem ca referenți ai deosebitelor probleme competențele cele mai ilustre ale generației noastre. Am dorit să avem odată întrunit parlamentul cultural al țării românești după întâia decadă a unirii, fiindcă eu personal sânt adânc convins, că oricât s'ar pierde prin politică, totul se poate recăștiga prin cultură. Și am socotit ca loc de adunare potrivit, orașelul acesta, ascuns în umbra munților ca un simbol al modestiei și simplității, nedespărțite tovarășe a tuturor marilor făpturi. În preajma unei catedrale ortodoxe românești ridicată exclusiv din pietatea neprihănită a credincioșilor, săraci în ale lumii și simpli cu duhul, dar neclintii, tari în credință, mai vărtos luptând împotriva milenarilor dușmani de moarte ai vieții lor etnice, pilduind adevărul spus atât de frumos în cartea despre evoluția valorilor a adorabilului francez Bouglé „On serre plus fort la hampe du drapeau qui a le vent contre lui” (Mai puternic strângi drapelul, când vrea vântul să-l restorne). Și aci în mijlocul unui mic, dar vechi popor străin de sângele nostru, care ne ofere clasicul exemplu, că *disciplina sufletească și soliditatea sentimentelor sunt mai puternice cetăți ale existenței naționale, decât numărul neînsuflețit și întinderea geografică lipsită de farul aceluiași ideal.*

Nu știu dacă gândul meu a fost realizat prin adunarea de azi. Se va vedea. Dacă ar fi eșuat deocamdată, nu-i cu supărare. „Qui perdidit numerum, incipiat iterum” Ideea a fost aprobată. Este exclus să nu prindă, națiunea română n'a putut fi desvîlăguită desăvârșit. Parlamentul cultural român trebuie să se întrunească. Dacă nu azi, altă dată, chemat de altcineva mai cu autoritate, mai competent decât mine. Dar oficialitatea să stea la o parte. Să asiste numai ca slujitoare a obștei, descătusate din catenele servitutei moderne organizate în cadrele așanumitelor partide, fie de alternativ guvernământ, fie de orgoliile ego-centrismelor personale, ori de ideologiile ab-

surdităților doctrinare. *Viitorul sănătos se naște din împreunarea firească a trecutului cu prezentul, altfel produsul ar fi bastard.* Patria este pământul strămoșilor, dar tot atunci ea este zestrea fiilor noștri. N'o slăvim numai pentru trecutul pe care-l încorporează, ci mai vărtos pentru viitorul pe care-l prepară.

Mie însă mi se aprinde inima de o mare veselie, chiar și de ceea ce văd aci. Am chemat toată intelectualitatea: ministerul instrucțiunii publice, ministerul muncii, sănătății și ocrotirilor sociale, unde cum știe cred toată lumea, s'a clădit un cort și pentru cultura poporului, am făcut apel la capii celor două biserici românești din Ardeal, am invitat reuniunile corpurilor didactice, învățători, profesori secundari și universitari, fiindcă fără colaborarea preoților și a învățătorilor tot zbuciumul nostru întru luminarea poporului rămâne fum în vânt. În frunte cu Academia Română am chemat aci toate societățile culturale din țară, convins fiind, că o coordonare, o oarecare unificare organică a lor este condiție inexorabilă pentru eficacitatea muncii tuturor. Am trimis informațiuni oficiale, am scris chiar personal reprezentanților presei românești, deoarece în mersul triumfal al omenirii spre culmile ascunse în ceața infinitului ale civilizațiunii acum și tot mai mult de acum înainte presa devine factorul deciziv, asumându-și răspunderi, cari vor pretinde o tot mai desăvârșită organizare a ei între marginile utilității universale omenești.

Toți acei cari se găsesc aci, vor avea dreptul să-și spună cuvântul lor, fie că sunt ori ba membri ai Asociațiunii, deoarece se pune o chestie de ordin general, *se aflșează atențiunii nației întregi problema culturii*, care înglobează toate interesele și dă în chipul acesta fiecăruia dreptul a-și spune gândul desbrăcat de patima omenească, din care face parte ca o specie bizară patima românească. Nu e vorba acum de nici o gestiune, nu se vor impune nimănui obligamente, nu se vor alege președinți, nici comitete, e vorba numai să se aprinde luminări, cari să lumineze tuturor.

Poate ar fi trebuit să așez în fruntea problemelor întrebarea: după toate cele întâmplate și în situațiunea de azi a națiunii române Asociațiunea dela Sibiu mai are rost să existe ori ba? Am crezut însă că la întrebarea aceasta n'ar putea să dea răspunsul vre-un savant, un specialist, o adunare oarecare, *fiindcă răspunsul îl poate da numai conștiința neamului întreg.*

Se știe ce a fost Asociațiunea în trecut. Într'un recent articol al său dl Cezar Petrescu, pe care-l doream odată secretar literar al acestei societăți, definește astfel rostul din trecut al Astrei: „Trecutul Astei a însemnat pagini de aspre rezistențe în istoria luptelor naționale din Ardeal. Era rezistența cea mai durabilă. Prin cultură, prin păstrarea graiului, prin carte, prin tradiție, tot tezaurul spiritual al românismului din Ardeal galvanizat de Asociația cărții arească din Sibiu, ca să înfrunte loviturile de berbec ale desnaționalizantilor maghlar! Astra și-a făcut datoria până la sfârșit. A depășit-o chiar. Ii datorăm toți românii, de ori unde, o recunoștință, care trece dincolo de oamenii prezentului, la marii dispăruți“.

Dl Cezar Petrescu zice pentru trecut. Dar astăzi idealul aprins și vârat tainic în inimi prin Astra s'a împlinit, nația românească întregită își stăpânește însăși destinul. Atunci ce rost mai are Astra, — va întreba cineva, — în Statul Român? Noi însă vom răspunde că Statul este o solidaritate mecanică, națiunea însă este o solidaritate organică. Statul român nu a fost totdeauna, el a fost clădit piatră de piatră prin solidaritatea organică a națiunii române de pretutindeni ca o minune în istoria omenirii și tot această solidaritate organică a națiunii române îl va susține în fața tuturor primejdiilor din afară ori din lăuntru, *fiindcă acum vântul nu urlă numai din afară, ci și din mijlocul nostru* și drapelul va trebui strâns cu înzecite puteri, pe cari nu ni-le dă decât solidaritatea conștientă a neamului, steaua de erl desprinsă din ceriu și bătută în inimile tuturor.

În ilustrul său discurs dela Sorbona asupra întrebării ce este o națiune, Ernest Renan spunea că „națiunea este un suflet, un principiu spiritual“, mie însă mi se pare mai luminoasă definiția profesorului Nae Ionescu, afirmând, că „*Națiunea este o comunitate de iubire și de viață*“. Această comunitate de iubire a fost idealul urmărit de Astra în trecut și ea crede în misiunea ei de a rămâne și în statul român altarul acelui-aș ideal, care să reunească în comunitatea de iubire pe toți fiii națiunii române, smulgându-l din drăceasca dihonie ruinătoare.

„O societate, — spune Boug'é, — nu este numai schimb de serviciu, colaborare de forță, ci comunitate de sentimente, oamenii nu sunt asociați intim, decât numai atunci, când au de respectat în comun unele lucruri. Civilizațiunea nu este numai o sumă de utenzilii, pe cari umanitatea le folosește, ca să stăpânească na-

tura, ci un sistem de țeluri cu destinația de a uni activitățile omenești. „*Întreținerea unui foc sacru e o necesitate de viață pentru orice societate*“. În cartea despre desechilibrul lumii Dr. Gustav Le Bon, constată, că „declinul Romei datează din ziua care Romanii au încetat să-și cinstească zeli“.

Asociațiunea rămâne în mijlocul poporului românesc vatra focului sacru indispensabil pentru viața oricărei națiuni și altarul de închinare zeilor scumpli ființei românești în pofida oricăror ademenitoare doctrine de nivelări sociale împotriva legilor organice ale vieții, ori desrădăcinării din solul fertilizat prin tradiția generațiilor, din vloga cărora ne-am întrupat. Sufletele curate unindu-se vor ști să creleze presiunea de atmosferă, care va desinfecța societatea românească și va reîntrona morala și cinstea ca principii obștești de viață reglatoare, asigurând astfel neamului nostru locul cuvenit în ansamblul civilizațiunii creștine.

În acest scop Vă cer ajutorul și deschid sedința. —

Discursul a fost primit cu vădită plăcere și terminat în aplause prelungite.

Domnul Președinte citește apoi următoarele telegrame primite:

Dlul VASILE GOLDIȘ,
președintele „Astrei“

SIBIU.

Unirea societăților culturale, mai ales a celor vechi, pe bază de autonomie și fără amestec de stat, e o veche dorință a mea; mă bucur că în Ardeal se simte pentru cultură aceeași nevoie de muncă solidară în vremea hădelor sfâșierii de partide, a materialismului brutal și a parvenitilor de toate spețele și din toate provinciile.

IORGA, preș. Ligii culturale
Dlul VASILE GOLDIȘ,
președintele „Astrei“

SIBIU.

Împiedecat în ultimul moment a participa la congres, Institutul Social Român, prin mine salutăm primul Parlament al culturii românești, gând vechiu și scump nouă preconizat sub forma senat-cultural. În ajunul publicării de Institut a volumului teorie și politica culturii urmăm periodicitate permanentă de funcționare acestui parlament, desbateri rodnice și cel mai temeinic viitor bătrânei și veșnic tinerei „Astra“, pentru împlinirea misiunii ei naționale.

DIMITRIE GUSTI, preș.
institutului social român.
București.

Biroul congresului „ASTREI“

SIBIU.

Impiedecut a asista la înălțătorul congres al vechi și respectatelor Asociațiuni în numele Societății culturale „Cele trei Crișuri“ Oradea, urez ca lucrările congresului să fie cât mai folositoare și rodnice pentru înălțarea ideii culturale-naționale și întărirea neamului; „Cele trei Crișuri“ aderă cu entuziasm la marele congres. În numele Societății culturale „Cele trei Crișuri“:

Col. BACALOGU.

Domnul Președinte declarând ședința deschisă, numește membrii biroului și anunță, cu satisfacție, că toate instituțiile și societățile invitate au răspuns că vor participa la lucrările acestui Congres. Astfel: Biserica ortodoxă e reprezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, Mitropolitul Blajului prin canonicul Roșianu, Înaltul Guvern prin dl. General Dr. Moga, Ministerul Instrucției prin dl. Inspector Silviu Țeposu, Academia Română prin dl. prof. univ. Bogdan Duică, Universitatea liberă București prin doamna Sabina Cantacuzino, Universitatea din București prin d-nii prof. M. Dragomirescu, I. Mehedinți și Adamescu, etc.

Intrându-se în ordinea de zi, dă cuvântul domnului Dr. G. Preda. Printr-o vorbire mai lungă D. Sa dezvoltă ideile cuprinse în referatul propus asupra reorganizării și concluziile la care se poate ajunge.

După dl. Gh. Preda ia cuvântul Dr. Căliman delegatul despărțământului Brașov, care spune:

„Despărțământului Brașov i-s'a făcut deosebită cinste de a fi însărcinat cu compunerea referatului asupra raporturilor dintre centru și despărțăminte.

Și poate a fost îndreptățită această cinste acordată, deoarece activitatea despărțământului Brașov, care a organizat 10 despărțăminte de plasă și 21 de cercuri culturale, nu este de desconsiderat. Bazat pe această activitate comitetul din Brașov a întrezărit piedeca aruncată propășirii culturale lasate, care de aici înainte formează obiectul principal de combătut. Acest impediment zăcea chiar în statute, încurajat de împrejurarea lipsei oamenilor cu interes pentru cauza culturală“.

Propune deci schimbarea câtorva §§ din statutele Astrei în sensul reglementării atribuțiilor comitetului central și județean precum împiedecarea formării de prea multe cercuri culturale în cuprinsul unui județ, fapt care din lipsa oamenilor pregătiți, da naștere la nemul-

tumiri, a căror rezultat e inactivitate. Art. 3 din statute trebuie modificat în sensul ca despărțământul județean să fie în capitala județului, iar dacă în județ mai sunt și alte centre urbane, aceasta să fie sub supravegherea directă a Comitetului Central. La fel art. 40 referitor la diferitele încasări și venituri trebuie modificat.

Urmează dl. prof. Bogdan Dulcă:

Raportul dlui Preda a fost atât de complet încât a cuprins toate lucrurile frumoase. În continuare arată activitatea Astrei în 1928—1929.

Față cu acest rezultat, care reprezintă o forță, ea nu trebuie risipită, ci respectată.

„Astra“ nu e încă parlamentul cultural și datorită oricăruia din noi e ca să dea sfaturi serioase.

Propune constituirea unei comisii formată din culmile culturii noastre destinată „a mătura“ ceea ce nu e logic din proiectul de organizare, comisiune care să nu fie prea mare și menită a limpezi atmosfera care a cuprins „Astra“ la adunarea generală dela Turda.

Dl. prof. Suciu — Turda, aduce motivarea propunerilor de reorganizare făcute după un studiu meticulos.

Dl. Dr. Stănescu — Constanța, aducând salutul Dobrogei și al dlui General Viadescu; arată pe scurt activitatea secției dobrogene.

Printr-o scurtă interpelare oratorul dobrogean se declară nemulțumit asupra tonului de regionalism feroce cu care a vorbit dl. Suciu.

O vizitațiune pioasă.

Preasfinția Sa Dl. Episcop Diecezan în ziua de 23 Aprilie a. c. la sărbătoarea Sf. Gheorghe și-a cercetat comuna sa natală, Comana de sus în județul Făgărașului.

Cu aceasta ocazie s'a săvârșit de către protopopul locului P. C. Sa Vasile Stolică și protopopul B. Comloșului, Dr. Ștefan Clorolanu încununat de mai mulți preoți din jur, parastas pentru odihna părinților reposați al P. S. Sale, Gheorghe și Ana și s'a sfârșit frumoasa cruce ridicată la mormântul acestora de către fiii lor Grigorie Episcop, Alexandru, Iosif, Virgil și Maria în asistența unei mari mulțimi de popor și intelectuali. Biserița din dealul Comanei de sus, așezată în mijlocul cimiterului pitoresc în această zi pare-că s'a prefăcut în loc de pelerinaj. Atât poporul întreg din Comana de sus cât și intelectuali din jur cari au făcut o frumoasă și duloasă primire P. S. Sale la intrarea în comuna sa natală, au ținut să lele parte cu toată dragostea și venerația la această serbare familială.

Sărbătoarea Sf. Paști în penitenciarul Aradului.

În prima zi de Paști, la orele 8 dimineața, D-na Dr. Botiș, prezidenta Crucel roșii filiala Arad, însoțită de mai multe d-ne și d-ni din localitate, s'a prezentat în penitenciarul Aradului, ducând pentru deținuți cozonaci și ouă roșii. Când deținuții au fost scoși din celulele lor și adunați în coridorul închisorii, o rază din marea bucurie a Învierii Domnului începu să străbată și în inimele lor. Deținuții au cântat de mai multe ori imnul „Hristos a înviat”. Preotul închisorii a citit rugăciunea binecuvântării bucatelor, apoi a rostit câteva cuvinte de mângâiere pentru deținuți, iar pentru d-le și d-nii de față, cari și-au dat seamă, că a fi creștin nu-l destul numai să crezi, ci să și faci ceea ce zice credința, mulțumirile cele mai călduroase, atât în numele său cât și în numele deținuților.

D-l Ing. I. Mureșan, luând cuvântul, a spus că îndemnat de slova Sf. Scripturi care zice; „orice ai făcut acestor mai mici, m'ei ați făcut” a venit în penitenciar ca să aducă mângâiere pentru inima celor întemnițați. În om sunt 2 firi — spune D-Sa — cea trupească și cea sufletească. Aceasta din urmă se întunecă dacă omul se amortește cu beuturi amestecate. I-a sfătuit pe deținuți, ca scăpând din închisoare să se ferească, întocmai ca de foc, de alcool, fiindcă numai așa își vor putea ține judecata limpede și credința în Dumnezeu nestrămutată.

D-na Maria Dr. Botiș s'a adresat deținuților cu o voce blândă și duloasă de mamă, spunându-le că Domnul Isus a murit și a înviat pentru toți. Se cuvine deci ca, la Sărb. Sf. Paști, să se bucure toată făptura. Nimeni să nu piardă nădejdea mântuirii, dacă are credință în Isus Hristos, dacă este membru Bisericii Lui, dacă se împărtășește cu Sf. Taine și dacă face bine. În sf. Scriptură se face pomenire despre mulți păcătoși cari prin călăuză s'au îndreptat înaintea lui Dumnezeu și înaltea oamenilor. Așa dar nădăjduți în Dumnezeu, căci El nu vrea moartea păcătoșului ci să se îndrepte și să fie viu.

Di Frumuzache, membrul societății antialcoolice din Arad, luând cuvântul a combătut viciul beției, spunând că acest viciu topește corpul omului precum se topește ceara în fața focului. Cauza celor mai multe fărâdelegi este alcoolul. Deci cine vrea să ducă viață liniștită ferească-se de alcool.

D-na Bene, a vorbit deținuților în l. maghiară, spunând că după ce a auzit clopotele bisericilor vestind bucuria Învierii Domnului s'a hotărât să vină la închisoare ca să le spună și celor întristați „Cristos a înviat”. Darurile ce vi le-am adus primiți-le ca și când ar fi de acasă dela părinții voștri. În ziua Învierii Domnului fiecare din voi să-și închipuie că lângă el stă mama lui și cu lacrimi în ochi șoptește: fiule crede și nădăjduiește în cel ce a murit pentru mântuirea tuturor. Drumul spre Isus e îngust și trece prin

multe suferințe. Fiecare să-și poarte crucea suferințelor cu răbdare, având credință nestrămutată că la sfârșitul drumului stă Isus Cristos, care poate da bolnavului vindecare, întristatului mângâiere, și păcătoșului iertare de păcatele sale.

În fine dl. dir. al închisorii *P. Bozgan*, atrage atențiunea deținuților, că după ce vor scăpa din închisoare, să nu mai comită fărâdelegi, fiindcă cel ce ajunge din nou în temniță este supus la cel mai aspru tratament.

Multumește oaspeților pentru ostenele și pentru darurile aduse. După împărțirea cozonacilor și a ouălor toți deținuții au intrat în Paraclisul ort. al închisorii pentru a lua parte la Sf. Liturgie, slugită de preotul penitenciarului Dr. S. Șiclovan.

Biserica distrusă de incendiu.

Peste 100 de oameni arși de viu.

Biserica dela marginea orașelului Costești din Argeș, aproape de Pitești, biserică ce servea și de capelă a cimitirului, luând foc Vineri seară la ora 8.30, s'a prăbușit peste credincioșii adunați la slujba prohodului.

Începuse slujba duminicească, și bărbați, femei și copii ascultau, cu evlavie, glasurile preoților și ale cântăreților. Lumânările aprinse se perindau prin fața icoanelor.

Poste din nebăgarea de seamă a vreunui credincios, o coroană atârnată pe un perete a luat foc, care s'a totins la alte coroane din apropiere, făcând o vâl-vătae de flăcări. Cel din apropiere s'au străduit să le stingă, dar nereușind au strigat: foc! Panica a cuprins pe toți, și cu gândul să se salveze au dat buzna spre singura ușă a bisericii.

Învălmășeala a fost groaznică. Nenorociții năvăliseră toți la ușă, strivind cel mai tare pe cei mai slabi. Tipete înfloritoare umpleau interiorul.

Dar scăparea nu era posibilă. Puhoiul de oameni apăsa ușa, iar nenorocirea se datorește faptului că ușa bisericii se închidea pe dinăuntru și nu putea fi deschisă, fiindcă masa de oameni împingea mereu.

În vremea aceasta flăcările cuprinsesă întreaga construcție de lemn a bisericii. Lemnul vechi și uscat ardea cu furie. Fumul umpluse biserică și vaețele celor prinși înăuntru erau groaznice.

Scheletul bisericii trosnea și deodată întreaga cupolă se prăbuși în interior.

Cel cari rămăseseră acasă au fost cuprinși de groază văzând biserică în flăcări. Au alergat cu toții. Când au ajuns în fața bisericii, o priveliște îngrozitoare se desfășura înaintea ochilor. Sub ruinele fumegânde ale bisericii, se vedeau mormane de cadavre arzânde...

De undeva, de prin preajma bisericii, apărură singurii trei credincioși cari reușiseră să se salveze în primul moment, povestind cu groază cum a început nenorocirea.

S'a dat de veste în toată localitate și autoritățile au alergat, dar orice ajutor era de prisos.

Pela ora 10 seara, flăcările s'au mai potolit și de sub scrumul lemnăriei s'a început scoaterea cadavrelor. După socotelile făcute de cei ce-l șilau pe al lor plecați la biserică, s'a văzut că lipsesc peste 100 de inși: bărbați, femei și copii au fost asflicșiați. Cel doi preoți, dascălul și cântăreții au avut același sfârșit.

Din rapoartele oficiale aflăm că biserica avea o vechime de 100 de ani și era construită din lemn, având ferestre minuscule și ușă prea mică pentru ca lumea să se poate strecura într'un caz nenorocit.

Satul Costești are o populație de aproape 500 capi de familie, fără să aibă o biserică de mărimea necesară. Fruntașii satului au luat inițiativa construirii unui lăcaș de rugăciune, și în ultimul timp au și început lucrările.

În această catastrofă și-au găsit moartea și unii locuitori a căror identificare o va face tot autoritatea administrativă, numai după ce se va face numărătoarea populației.

Domnul să odihnească în pace pe cei ce în Marea Vinerei a Patimilor și-au găsit un sfârșit așa de jalnic!

Cu acest trist prilej, I. P. S. Sa Patriarhul MIRON a dat un cuvânt de mângâiere și apel pentru o colecție în ajutorarea celor ce și-au pierdut părinții și sprijinul și mai ales pentru terminarea clădirii bisericii noi din acea comună.

Institut model de educație pentru fete în Cluj.

Una dintre cele mai grele probleme ce se pune părinților cari au copile la școală este aceea de a găsi locul stabil și cel mai corespunzător pentru educația fetelor. Căci există o serie întreagă de factori cari pretind să fie azi luați în considerare, dacă vrem să asigurăm un viitor demn fetelor noastre.

Deaceia, ca nici un alt oraș din România-Mare, Clujul, capitala Ardealului și orașul prin excelență cultural, a fost privit totdeauna ca cel mai potrivit loc pentru o solidă instrucție și o educație morală a fetelor de școală.

O importanță capitală mai are apoi faptul că eleva, terminând școala secundară, poate să-și continue studiile universitare în aceea localitate. Deci, fetele își pot desăvârși întreaga pregătire culturală în același mediu, din punct de vedere pedagogic și social.

A lipsit însă până acum, în Cluj un institut, organizat particular, care să facă posibilă și continuitatea educației morale și sociale, pe lângă continuitatea instrucției din școlile de diferite grade.

În legătură cu dorința românească unanimă de a avea în Cluj un asemenea așezământ model, se deschide la un 1 Septembrie 1930 „Institutul de educație pentru fete Dna Vasile”, plasat într-o superbă vilă și în cea mai climaterică parte a Clujului. Institutul va sta sub conducerea Dnei Veturla Vasile, soția P. O. D. Nicolae Vasile, protopopul ortodox al Clujului, și va fi organizat după modelul așezămintelor similare din Apus.

Înscrierea elevelor se face până la 20 August a anului, dar fiind numărul limitat, e de dorit să se ceară înscrierea mai curând. Taxa de întreținere e de 3300 Lei lunar, 33.000 Lei anual. Elevele pot fi înscrise și la școlile secundare, fie ordinare, fie particulare.

Părinții cari doresc prospecte, sau orice alte informațiuni, se vor adresa Dnei Veturla Vasile, Cluj, C. Feleacului nr. 28.

INFORMAȚIUNI.

Congresul societății femeilor ort. române. În zilele de 26—27 Aprilie a. c. și-a ținut binecunoscuta societate a femeilor ort. române de sub prețioasa conducere a D-nei prințese Sabina Cantacuzino, congresul său la București.

La ședințele acestui congres a luat parte și P. S. Sa Dl. Episcop Dr. Grigorie Comșa, însoțit de protopopul Dr. Ștefan Clorofanu, luând cuvântul în ambele ședințe și apreciind între furtunoase aplauze activitatea acestei societăți.

În ziua de 26 Aprilie P. S. Sa este primit împreună cu prezidente filialelor acestei societăți de Alteța Sa Regală Prințesa Mamă Elena în castelul de pe șoseaua Kiseleff.

„Taina vieții lungi” Cei bolnavi, cei cari și-au pierdut dragostea de viață și bucuria, **nădăjduiți!** Știința a găsit mijlocul desăvârșitei vindecări a tuturor bolilor trupesti și sufletești. Cetiți volumul Lazar-Popovici: „Taina vieții lungi, bucuria fără foc sau regimul crud” cu peste 200 rețete. Prețul Lei 80. — plus Lei 12. — pentru francatură. Se poate comanda la *Librăria diecezană din Arad*, precum și la toate librăriile din țară.

Mulțumită.

Subsemnatul ne ținem de datorie a mulțumi și pe această cale Cucernicilor preoți cari au servit la înmormântarea regretatului tată — preot emerit Nicolae Balta — totodată mulțumim și tuturor prietenilor, cunoscuților, neamurilor și bunului popor, cari au luat parte la înmormântarea părintelui nostru, nu altcum și acelora buni creștini cari ne-au condolat.

Vărfurile, la 25 Aprilie 1930.

Vasile Balta

inv.

Emilia Balta

Apel.

Domnii Preoți și Învățători sunt respectuos rugați să binevoiască a face propagandă pentru îmbrățișarea meserilor.

La Căminul de Ucenici al Municipiului Arad fiind locuri vacante, doritorii să se adreseze Direcțiunii Căminului.

Arad, la 18 Aprilie 1930.

Dublea
dir.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. I (întâia) din Mișca, protoprezbiteratul Chișineului, consiliul parohial în conformitate cu rezoluțiunea Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 2307/1930, descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial al Eparhiei „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Folosința unei sesi parohiale în estențlunea ei de 32 jug. cad. pământ arabil;
2. Stolele legale, conform normei stolare în vigoare staverită și edată de Ven. Cons. Eparhial sub Nr. 4490/1925;
3. Ca răscumpărare de bir: 4 jugăre cad. pământ arabil și 24 jug. cad. drept de pășune sau drept la pășunarea alor 24 vite mari;
4. Intregirea dela stat, pentru care parohia nu garantează;
5. Casa parohială cu 3 camere și apartamentele de lipsă cu grădină de 800 stj. □.

Parohia este de cl. I. (întâia).

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul parohial, va predica în Dumineci și sărbători, va prevedea învățământul catihetic la școala primară, fără nici o remunerațiune.

Cererile de concurs instruite cu documentele de calificatiune și adresate Consiliului parohial din Mișca, se vor înainta oficiului protopopesc ort. român al Chișineului (adresat la Socodor), iar reflectanții cu autorizația administratorului protopopesc, se vor prezenta în sfânta biserică din Mișca în vre-o Duminică ori sărbătoare, spre a dovedi destoinicia în cele rituale și oratorii.

Reflectanții din altă Eparh'e, se pot prezenta în parohie și vor putea concura numai cu consenzul Prea Sf. Sale Părintelui Episcop Eparhial.

Din ședința consiliului parohial din Mișca, ținută la 16 Martie 1930.

Teodor Pinter m. p.
președinte.

Dimitrie Netedă m. p.
notar.

În înțelegere cu:

Petru Marșleu m. p.
administrator protopopesc.

2—3

—□—

În baza ord. Ven. Cons. Eparhial din Arad Nr. 2513/1930 se publică concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei nou înființate Ineu-Colonie. Parohia este de clasa I. (primă). Venitele la această parohie sunt:

1. Uzufructul sesiei par. 32 jug. dat prin reforma agrară.
1. Uzufructul unui intravilan de 400 st. p.
3. Birul îndatnat.
4. Stolele legale.
5. Dotația dela Stat.

Casă parohială nu este, deci alesul se va îngriji de locuință. Concurenții la acest post vor avea să respecte recerințele regulamentare în această privință. Toate sarcinile depe venite le va suporta cel ales.

Va catehiza fără altă remunerație.

Recurenții din alte eparhii vor prezenta prealabilă încuviințare a P. S. Sale Episcopul Eparhiei Aradului.

Ineu-Colonie la 25 Martie 1930.

Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegere cu Mihail Cosma protopop al Ineului.

2—3

—□—

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Tipografia Diecezană, Strada Eminescu, Nr. 18. Arad.